Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5377 — 4/17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 25 ՐԷՃԷՊ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5377

درعلیه‌ده‌غله‌ده‌﴿ آره‌ول ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցо փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոյսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Տանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Դատարգիւղի հովերը կլլող պարան մը, անցեալ օր, «Պանտրմացի մը» տորտագրութեամբ երեւցած քանի մը տողերով կը փորձէ հերքել այն «Աջ ու Զախ»ս, որուն չաթաթ մը առաջ առարկայ դարձուցած էի Պանտրմայի տեղապահ Թաթուլ վարդապետը:

Իսկապէս երբեք պէտք չպիտի ղղյլի պատասխանելու այդ մէկ քանի տողերուն,—որոնք արդէն Թաթուլ վարդապետի տամոքին տրամագիծը ճշդելէ զատ ուրիշ բան մը չեն յայտներ,—եթէ երբեք նախորդ յօդուածիս աւելցնէլէք կարգ մը նոր եւ ա՛լ աւելի հետաքրքրական բաներ մը չտեսնայի:

Առիթ առաջ սակայն, կ'ուզեմ հասկցնել այդ ինքնակոչ Պանտրմացիին թէ որչա՛փ ատեն որ Թաթուլ վարդապետի մասին եղած ամբաստանութիւնները որոշ ու մեկին կերպով մը կը պարզուին, նոյնչափ որոշ ու մեկին կերպով մը պէտք է տրուին նաեւ հերքումները: Այլապէս օդին մէջ կատարուած այդ կարգի պաշտպանութիւնները աւելի մեծ կը բերեն իրենց դատին քան թէ օգուտ:

Այդ ամբաստանութեանց մէկ կարեւոր մասին արձագանգը եղած էր «Երբեմնի անտարբերը» տորտագրութեամբ Թղթակցութիւն մը՝ զոր Աբեւելք հրատարակեց այս երեքշաբթի:

Եթէ երբեք այդ պարոնը մոռցած է դանդաղ, յիշեմ քանի մը հատը, գրեթէ առանց ընտրանքի.—

Կ'ամբաստանեն Թաթուլ վարդապետը թէ իր քարոզներով փախանակ հաւատքը պարզելու, քրիստոնէութեան ներդամիտ ու եղբայրաբար ոգին բացատրելու, անուանարկել կը փորձէ իր գործին չեկած մարդիկը, յաճախ փողոցային բառերով եւ ասութիւններով:

Կ'ամբաստանեն Թաթուլ վարդապետը թէ իր հաւատացեալներուն յորմած մակ անձ մը տեղատուրած Թաղ. Խորհրդոյ դիւանատունը,—մարդ մը՝ որ առեւտրական ձախողուածի մը պատճառաւ անդործ կը մնայ այսօր, որ իրեն համար տեսակ մը խանութ դարձուցած է եկեղեցին ու դպրոցը, եւ որ ըստ կամս անօրինութիւններ կ'ընէ, օրինաւոր Թաղ. Խորհուրդի մը չդոյութենէն օգտուելով:

Կ'ամբաստանեն Թաթուլ վարդապետը թէ երկիցս պատճառ եղած է Էսքիշէհիրի եկեղեցւոյն շինութեան կասելուն, անգամ մը այդ թեմին մէջ երկպառակութեանց ծնունդ տալով, եւ անգամ մըն ալ իր լեզուանութեան պատճառաւ անհարկի խնդիր մը յարուցանելով: Եւ ըստ թէ ի՛նչ է այդ խնդիրը.— Շնորհաւորութեան մը առթիւ, աղդեցիկ եւ չա՛տ բարձր դիրքի տէր անձնաւորութիւն մը երբ «տուանդրը» կ'ըսէ, «Հա՛», կը պատասխանէ Թաթուլ վարդապետ, պիտի տէ տուս վարչրլար իդիթիզ տոր»: Ասկէ՝ բնականաբար խնդիր կը ծագի, եւ եկեղեցւոյն շինութեան կասելուն պատճառ կը դառնայ:

Կ'ամբաստանեն Թաթուլ վարդապետը թէ Հայ գիւղի եկեղեցւոյն բակը նարտ կը խաղայ շունդալից աղաղակներով, երբ քանի մը քայլ անդին, եկեղեցւոյ մէջ, «Լայս Զուարթ» կ'երգուի:

Կ'ամբաստանեն Թաթուլ վարդապետը թէ մարդ կը ծեծէ, թէ իր պարտքերը չտալու համար հայհոյանքներով կը վռնտէ իր պարտապահանջները, եւ թէ միւս կողմէ ալ, տանիքներու կատարէն թոքերուն լրջանդակ ուժովը կը պոռայ թէ պարտքը չտալը մեծ մեղք է, հայհոյութիւն ընելը խոշոր մեղք է, եւ մարդ ծեծելն ալ կը հակառակի Աստուծոյ պատուէրներուն:

Աւելորդ պարզ, որոշ ու մեկին ամբաստանութիւններ՝ որոնք խլամտաբէս կ'ըլլան, առանց անհարկի խուզափաբմներու, առանց վարանման ու կեղծիքի: Զանոնք ջրելու փոխ մը՝ օդին մէջ նետուած խօսքերով չէ՛ որ պիտի կրնար յաջողիլ, ինչպէս ընել փորձած էր «Պանտրմացի մը» տորտագրութեան տակ ծածկուած այդ պարոնը որ զորօրինակ յարգանքի արժանի անձերոյ մը համբաւով մարդու կարգ անցնելու չափ դիւրին կը կարծէ յարգանքի արժանի հասատատութեան մը համբաւին ջնորհիւ կարող եկեղեցական մը դառնալը:

Այդ պարոնը սակայն թող երբեք մտքէն չհանէ սա տարբական ճշմարտութիւնը թէ ամէն մարդ իր անձնական արժանիքովն է որ կրնայ գոյութեան իրաւունք մը ձեռք բերել մարդկային ընկերութեան մէջ, եւ ըստ այնմ յարգանքի առարկայ դառնալ: Անունները չեն որ մարդս կը բարձրացնեն այլ գործերը: Ինչպէս որ անարժէք, մաքի եւ հոգիի ամէն ձիրքերէ զուրկ մարդ մը հակառակ ամէն բարուբանքի, հակառակ ամէն խնամութեանց միշտ նոյն անարժէք, միշտ նոյն անմիտ ու յանկութենէ զուրկ մարդը կը մնայ, այնպէս ալ Թաթուլ վարդապետ մի՛ միայն Արմաշեան մը ըլլալուն համար չի կրնար մեր ամէնուս յարգանքն արժանանալ, որչափ ատեն որ չիպրլի իր անձնական կարողութեամբ ու ձիրքերով:

Եւ հարկ կայ անգամ մըն ալ կրկնելու թէ Թաթուլ վարդապետ, այս պահուս մանաւանդ, ա՛յ իր անձնական ձիրքերով կը փայլի, ոչ ալ իր կարողութեամբն ու յանկութիւններով. ընդհակառակը:

Ամբաստանութիւնները՝ զորս քիչ մը վերը յիշատակեցի, մէջտեղն են եւ բնաւ ջուր չեն վերցներ: Յօդուածներ չպիտի գրուէին բնաւ, առանց ատոնց, Պանտրմա-Պալըքէսէրի թեմականները պատճառներ չպիտի ունենային իրեն դէմ գանգատելու, եւ մենք ալ, — ինչպէս ասկէ առաջ ուրիշ թերթեր, — առիթը չպիտի ունենայինք այդ գանգատներուն ցաւագին արձագանգը ըլլալու:

Ինչո՞ւ չեն հերքեր այդ ամբաստանութիւնները. եւ քանի որ չեն կրնար հերքել, իրաւունք չունի՞նք անոնց ստուգութեան հաւատալու: Այդ ասիճան յայտնի ամբաստանութեանց իբր հերքում՝ ելլել մեղի յայտնել թէ Թաթուլ վարդապետ իր ստամոքսին վրայ չի մտածեր, թէ Թաթուլ վարդապետի ստամոքսը սաչափ մէթր եւ սաչափ տասներորդամէթր տրամագիծ ունի, ծիծաղելի չէ՞: Մեր ինչո՞ւն պէտք իր ստամոքսը: Թող իր մատակարարները մտածեն: Թող անոնք մտածեն՝ որոնք այսօր Թաթուլ վարդապետի շնորհիւ կը կշտացուին եւ որոնք անշուշտ օր մը զայն կշտացնելու հարկին մէջ կը գտնուին:

* * *

Նշանակելի պարագան հոն է որ, մինչդեռ Թաթուլ վարդապետի պաշտպանները ստամոքս չտեսնելով կ'անցընեն իրենց ժամանակը, անդին, Պանտրմայի մէջ, բոլորովին նոր ամբաստանութիւններ ծագում կ'առնեն, նոյն իսկ մեզի ծանօթ եղածներէն աւելի ծանր ամբաստանութիւններ:

Իբր նմոյշ մէջ բերեմ Նամակաձեւ Թղթակցութեան մը հետեւեալ մասը, որ Թաթուլ վարդապետի ուղղուած է, եւ որուն պարունակութիւնը կրնայ շուք ձգել մինչեւ հիմա յայտնուածներուն վրայ:

Անհաւատիկ այդ հատուածը.—

«Հայր սուրբ, Հայ գիւղի քանի մը աղգայիններուն հետ ունեցած կռիւնիդ կը տիրէնք: Թերեւս մոռցած է՛ք. ուրեմն ներեցէք որ հոս յիշեմ.— Անոնց մասամբի համար ունեցած պղնձեայ կաթսաները ուղելով ծախել, ընդդիմութեան մը հանդիպեցաք եւ կռիւ ծագեցաւ, այնպէս չէ՞: Այսքան տարուան աւանդութիւն մը ուղեցիք մեկ հարուածով խափան ընել, առանց նախապատրաստութեան, առանց զանոնք կանխաւ ձեր այդ մտածման ընտանեցնելու: Եւ երբ այդ ամաններու տէրերն ուզեցին միջամտել, դուք հակառակեցաք, ծախեցիք զանոնք, եւ ահա կռիւ ակսաւ: Ապտակ, խարազան եւ հայհոյութիւն, ասոնք բոլորն ալ իրենց յատուկ դերը ունեցան այդ առթիւ:

«Ինչ բարկութիւնն էր այդ որ ծեծուտող մարդուն օգնութեան եկող կնկան պաղատագին աղաչանքներուն անտարբեր՝ խլացաք անոր վրայ ալ, անոր բարի համբաւը վիրաւորող հայհոյէնքներով, վռնտեցիք տունէն դուրս:

«Հապա գիւղացի քահանան, որ եկաւ էր միամտաբար միջամտել ձեզ, հրամբլուքով մը փակեցէք ու գնեցէք իրմէ հեռացուցիք, ափ ի բերան ձգելով ակնառես ժողովուրդը: Այս է ձեր կրթութիւնը եւ կղերականի վայել ընթացքը:

«Նմանօրինակ յուզեալ վիճակ մը ունեցաք դեռ մեկ–երկու օր առաջ, կօշկակարի մը հանդէպ, որուն տունը կը նստէիք, եւ որուն հետ կօշիկի հաշիւ մը ունէիք. այդ ալ նոյն բաղդին արժանացաւ եւ չունչը տունը առաւ:

«Անշուշտ չէք մոռցած դերձակ երիտասարդին հետ ունեցած խնդիրնիդ: Իր արդար պահանջքը ուզելու եկած էր ձեզմէ, եկեղեցւոյն բակը. մեկէ՛ն վրան յարձակեցաք, անլուր հայհոյութիւններով, հալանոց ի ձեռին մինչեւ չուկայ հալածեցիք, հոն իր չուրջը հաւաքելով ապշած ամէն ազգէ հանդիսատեսներ:»—

Ասոնք առասպել չեն, ասոնք իրականութիւն են, եւ անհերքելի իրողութիւններ: Թաթուլ վարդապետ: Եթէ կրնայ, Թող ուրանայ թէ Պանտրմայի մէջ անմեղ երիտասարդի մը զարկած մէկ ապտակին համար հոս ներում խնդրած է այդ միեւնոյն երիտասարդին աղդականներէն:

Ասոնք սակայն, իրեն համար այնքան բնական բաներ դարձած են որ ուշադրութիւն ընծայելն իսկ չատ կը տեսնէ: Հիմա մանաւանդ՝ ուր ժամանակ չտեղու, առաջնորդական ընտրութիւնը յետաձգելու եւ քիչ մը աւելի երկար ատեն պաշտօնի վրայ մնալու համար Պանտրման՝ Պալըքէսէրի տեղ թեմագլուխ դարձնելու անտեղի խնդիր մը յարուցած է, անշուշտ ա՛լ աւելի անտարբեր պիտի գտնուի այդ կարգի մանր մունր (?) իրողութեանց մասին:

Ինքն ալ գիտէ թէ այդ խնդիրը յարուցանելը պարզ անմտութիւն է,— քանի որ կեդր. Վարչութիւնը սակէ չատ տարիներ առաջ, սատր նմանող առթի մը մէջ, պաշտօնապէս Վիճակին թեմագլուխ ճանչցած է Պալըքէսէրը, — բայց վերջապէս այդ խնդիրը յարուցանելով կրնայ ժամանակ չտիրլ, կրնայ քիչ մը ատեն ալ մնալ, ինչ որ, եթէ թեմականներուն վնաս պատճառէ, գոնէ կրնայ իրեն համար չատ հարեր դառնալ: Այլապէս ինչ պատճառներ այդ անհարկի խնդիրը յարուցանելու: Այսքան տարիէ ի վեր ո՛ւր էր խելքը, հիմա՛ միայն կ'ի՛նայ՝ որ գժտած է Պալըքէսէրցիներուն հետ, եւ իր անանուն ոխակալութիւնները գոհացնելու համար մղոններով հեռուէն իսկ աչքը Պալըքէսէրի վրայ չի նետեր:

Ու մտածե՛լ թէ այս ամէնը իբր միպար պաշտօնավարութիւն (!!!) ներկայացնող միտիա մը, — բարեբաղդաբար մէկ հատ մը, — կը գտնուի:

Գոնէ ստամոքսի տրամագիծ չափելէն տարբեր եւ աւելի գործի գալիք պաշտպանութեան միջո՞ց մը ունենար: Թող հանդարտի: Ոչ ոք աչք ունի Թաթուլ վարդապետի ստամոքսին. ընդհակառակը, ամէնքս ալ կը մաղթենք որ տիրոջը լաւ աչքով չպիտի դիտուին հոս... Հարկ է որ ձեր փրանսական վարուելակերպին վարժուիմ, որոնք չեն պատշաճիր ամերիկեան սովորութիւններուս... բայց քիչ մը բարի կամքով ու քանի մը խորհուրդներով պիտի կրնամ ընթացքս փոխել:

—Այդ խորհուրդները, ենթադրելով որ անհրաժեշտ ըլլան ձեզի, ո՞վ պիտի տայ, հարցուց Արման:

Լիւսի իր նայուածքը սեւեռեց Արմանի դէմքին վրայ ու ըսաւ հանդարտութեամբ.

—Բայց դուք, եթէ կ'ուզէք այդ բարութիւնը ունենալ չատ տգէտ խեղճ աղջկան մը համար:

Կոմսը դարմացած մնաց այդ պատասխանին անկեղծութեան վրայ, որուն պատճառը ինք եղած էր ատկոյն:

Նայուածքը սեւեռած Լիւսիի դէմքին վրայ, խնամով կը քննէր, ջանալով առնոր թաքուն մտածումներուն մէկ քանի որոշիչ նշանները երեւան բերել: Անբիծ ու անկեղծ աղջկան մը հետ գործ ունէր թէ ոչ խիղճս ու ննդամիտ պչրուհիի մը: Օր. Անարիմանի պայծառ ճակատը, վճիտ աչքերը, ժպտուն դէմքը կը վկայէին անոր անմեղութեանը: Անհամբերութեամբ կը սպասէր կոմսին պատասխանին:

Մանկամարդ աղջիկը վստահ էր թէ կոմսը չպիտի մերժէր ինչ որ այնքան սիրալիր վստահութեամբ կը խնդրէր: Դիժգոհութեան շարժում մը ըրաւ, ու տխրութեան ստուեր մը անցաւ դէմքին վրայէն, երբ Արման պատասխանեց.

—Բայց յանձին իմ ըրած ձեր ընտրութիւնը լաւագոյն չէ... Բարիզի մէջ աղգականներ ունիք, որոնք մեզի ալ աղգական են. անոնց տարիքը իմինէս նուազ վիճելի բարոյական հեղինակութիւն մը կ'ընծայէ ձեզի:

Ե.— Ֆոսֆորը (*) որ մեր ոսկորներուն, ուղեղին, յիշողութիւնին եւ այլոց ամէնին նպաստող մարմին մըն է, մարդկային մարմնոյ մէջ այնչափ քանակով կը գտնուի, որով կարելի կ'ըլլայ 820,000 լուցկի շինել, հետեւաբար մարդկային մարմնոյ ֆոսֆորը հաւասար է 820,000 լուցկիի:

Զ.— Շաքարը որ մեր մարմնոյ մէջ քաղցրիա (glycose) եւ քաղցրիածին (glycogène) վիճակներուն մէջ կը գտնուի, անոնց քանակն ալ քսան սուրճի դգալի պարունակած շաքարին քանակին չափ է եղեր: Դիտուն քիմիագէտը միակ ասոնցմով չբաւականանալով՝ ի մէջ այլոց կ'ըսէ որ եթէ բոլոր այդ մարմինները կաղային վիճակի մը վերածուին, ընդամէնը 95 խորանարդ մէթր տարբեր տարբեր կազեր եւ բաւական քանակութեամբ ալ ջրածին (hydrogène) կը ստացուի, որոնցմէ այս վերջինը նոյն իսկ օդապարիկ մը լեցնելու եւ 4–5 հոգի քաշի մը ժամեր օդային պտոյտ մը կատարելու կը բաւէ եղեր...:

Բոլոր ասոնցմէ զատ՝ մարդկային մարմնոյ մէջ ջուր ալ կը գտնուի, որուն քանակը, միջին հաշուով, 80–100 քիլոյի կը մօտենայ, այսինքն մեր Եէմիդուլէի Հիւանդանոցին պարտէզը գտնուող աւազաններուն պարունակած ջուրին կէսին չափ:

Հմուտ գիտունը բոլոր ասոնք մանրամասն կերպով թուելէն յետոյ վայրի ցեղերուն տարբերութեան տեղեակ (!) ըլլալն ալ ապացուցանող (!) օրինակ մը մէջ կը բերէ: Ասկէ 4–5 տարիներ առաջ գիտական հետազօտութիւններու համար ինք պտոյտի մը ելած ըլլալով Ափրիկէի խորերը գտնուող երկիր մը կ'ուղղուի. հոն գիւղ մը կ'իջեւանի: Իր ուշը կը գրաւէ երիտասարդ կին մը որ ուսը պարկ մը առած՝ անակ մը կ'ուղղուէր. ինք արդէն հետաքրքիր մարդ, ասոր հետեւիլ կը սկսի. ներկարենք, պահ մը վերջը ակամտես հ'ըլայ պարզապէս սակարկութեան մը որ մօր մը եւ այդ կնոջ միջեւ տեղի կ'ունենար:

Կինը եկած է եղեր թիւ երկու կնոջմէն տղայ մը ծախու առնելու փոխան շաքարեղէգի, չորս մեծ չիչ Զաթ լօի ջուրին, կէս քաշ եւրոպական դամի, եգիպտական լուցկիներու, երկու ֆր. ոսկրի եւ ուղածին չափ ալ հաւկիթի՝ որ արդէն տիրող սովորութեան մը համեմատ՝ իրենց պարկերուն մէջ առաջուց պատրաստ կ'ունենան եղեր:

Երբ այս օրինակը մէջ կը բերէ, գիտնականը ծաղրական չեշտերով, անոնց տարբերութեան տեղեակ ըլլալն ալ կ'աւելցնէ, որովհետեւ ինչպէս քիչ մը վերը տեսանք, անոնք, այդ վայրենի արարածներն իսկ մարդուս բնասպիտ (հաւկիթ) երկաթ (գամ) ֆոսֆոր (լուցկի) շաքար եւ ուրիշ նիւթերէ բաղկացած ըլլալը գիտեն (!) եւ միայն այդ մարմիններուն փոխարէն հոգի մը, անձ մը կը ծախեն:

Կ. Տ. ԱԼԱՎԵՐԴԻ

ՄՈՒՐԱՅՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԻԲՐ ԱՐՀԵՍ

(ՄԵՐ ԲԱՐԳԵՐԷՆ)

Վերջին ասանեակ տարիներու մէջ գաւառական բարքերը անկումէ անկում գլորեցան, այնպէս որ անոնց ցուցակագրութիւնը դժուարակ աշխատութիւն մը պիտի ըլլար: Դաւառացիի այն հատակուռ, համարձակ դունչն ներքա սպրդեցան, խուսուէ եւսեւ, պանջ ուտելէն սկսեալ, խաղամոլութիւն, արբեցութիւն, գողութիւն, անբարոյութիւն՝ եւ որ ի կարդին: Այն պարկեշտամոլ, խստամբեր գաւառացին, պատուոյ այն համաչափ նախանձախնդիրները, հեղգնեան հայտնեցան այդ գեղանաքաղ սորտնութիւններուն, այդ «մոդեկան ունակութիւններուն» հետ: Այն դրուատելի բարեմասնութիւններն ու յատկութիւնները, որոնց համար ճշմարիտ պարծանքով մը կ'ուռէր գաւառացին, տակաւ տեղի տուին յոռի ունակութիւններու, խոտելի, անբարոյացուցիչ սովորութիւններու՝ որոնք անոր բարձրացումին զուգակշիռ անկում մը պատճառեցին:

Խորագրիս նպատակէն չեղած պիտի ըլլամ, եթէ գաւառական արդի յոռի ու վատառողջ բարքերու թեւարկումին ու բարացուցակումին ձեռնարկեմ, ինչ որ ժամանակս ալ չի թոյլատրեր ընել: Միայն հոս պիտի ներկայացնեմ այն քանդող, սորոնացնող ուժականութիւնը՝ մեր գաւառի մէջ—որ եսը կը մեռցնէ, արժանապատուութիւնը կը զգետնէ ու կը փճացնէ:

Խոստովանելի է որ գաւառներու մէջ տիրող տնտեսական տագնապը, կը մղէ յաճախ ազգատ դասակարգը ոտնակոխ ընելու անձնասիրութիւնը, առաքուր կոխելու արժանապատուութեան զգացումը. ասով հանդերձ մարդ չի կրնար զայրոյթ մը չզգալ այնպիսիներու դէմ՝ որոնք գիտական նախանձելի ուժերով օժտուած ըլլալնուն հակառակ՝ կը նախարարեն մուրացկի սորնացուցիչ ու անաչխատ կեանքը: Մակարոյծներ են անոնք՝ որ ուրիշի աշխատութեամբ կ'ուզեն ապրիլ: Եւ սակայն արդէ՞ն յանցանքը. անոնց՝ որ մարդկայնօրէն անաշխատ, հեշտ կեանքը կը նախադասեն—թէեւ իրենց պատուոյն գինովը—ապրիլ, թէ մեր հասարակութիւնը, որ անխտիր կը բանայ իր գաղթը թէ՛ կարծեցեալ, թէ ճշմարիտ աղքատին: Անբարոյացուցիչ չէ՞ այդ ողորմասրբութիւնն ալ, որ թէեւ բարեսիրական զգացումներէ ծնած՝ հակառակ ազդեցութիւն մը առաջ կը բերէ բարքերու վրայ, կը քայքայէ յոռի միտումները, կը ջնջէ կամքի, կորովի, արժանապատուութեան յատին մնացորդն իսկ:

Աւելի զարգացած երկիրներու մէջ, ուր ողորմութիւնը, գթութիւնը չատ լաւ կ'ըմբռնուի, ուր բարեսիրութիւնը լքեալ, անպաշտպան կենդանիները խնամելու չափ առաջ կը տարուի, արդիւնած է, կարծեմ, աշխատելու ատակ եղողներու դասնի մը իսկ տալ՝ իբր ողորմութիւն: Ո՞րը բանաւոր է այս վերաբերումներէն:

Այս տողերը ինծի թելադրեց գրել յաբանուն վոհմակը աղքատ-մուրացիկներու՝ որոնք անվերջիկի ժամադրութեամբ մը, ամէն չաթաթ օր՝ չուկաներու, կիրակիները՝ եկեղեցիներու եւ մնացեալ օրերը՝ փողոցներու մէջ կու գան մնանալու ցաւագրելու ամէնէ՝ ամօթալի ու լղճալուկ տեսարանները: Հոս կին մը, կիսամերկ—յաճախ դեռատի—հոն անթաքուպերով—երբեմն կարծեցեալ—հաշմանդամներ, 4–5 տարեկանէն սկսեալ ամէն հասակէ ու սեռէ մուրացիկներ ման կու գան անվերջանալի ողանցումով ամէն ուր որ կարելի է ձեռք ձգել հինգ փարանց մը: Կը պատահի սակայն, որ 7–8 տարեկան լաճեր, օրերուն հիւսած գուլպաները կամ մանածները չուկան ծախելէ յետոյ՝ ֆէյթի համար կը սկսին մուրացկանութեան: Եւ զարմանալին հոն է մանաւանդ որ, սպանիայի մուրացիկներու պնդերեսութիւնով ողորմութիւն մը կը պահանջեն, իբր թէ իրենց արդար իրաւունքն ըլլար—, հակառակ պարագային՝ անէծքի ու յիշոցներու քրթմնջիւններով հեռանալու համար:

Առաջքն առնելու համար մուրացկանութեան կարգ մը գայթակղական հետեւանքներու՝ լաւագոյն չէ՞ր ըլլար որ մեր Առաջնորդ Մ. Հայրը Աղքատախնամ համար, ոչ թէ ժառանգութենէ զրկուելուն դէմ բողոքելու, որովհետեւ չէր ուզեր իր վիշտին վրայ աւելցնել չահաբաղար մը ալ, այլ կը փափաքէր իրենները տեսնել, սա յոյսով թէ ժամանակը տկարացուցած պիտի ըլլար իր ամուսնութեան նկատմամբ գոյացուած կանխակալ կարծիքները. բայանդակ ընտանիքը թշնամական ու արհամարհոտ գաւառ հանդէպ... Միայն իր քայրը, այն է ձեր մայրը, որ հիւանդ պառկած էր, լաւ ընդունելութիւն ըրաւ: Մայրս բնաւ չէ մոռցած այդ բանը եւ քսան անգամ ըսած է ինծի. «Եթէ Ֆրանսայի մէջ պէտք ունենաս օգնական մը կամ ազակցի մը, միայն Ֆրանսէյներուն դիմէ: Անոնք միայն ըարեացակամ գտնուեցան ինծի նկատմամբ... միւսներուն հետ յարաբերութիւն մի ունենար: Անոնք օտարներու չափ ալ չկան...» Ահա ինչո՛ւ համար, հոս հասած միլոցիս, ձեզ դիմելու պէտք զգացի:

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (40)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Դ.

—Այո՛, ամբողջ տարին հոս պիտի բնակիմ: Բարիզի այս թաղը ընտրեցի, իր կանաչութիւնն ու օդաւէտութեան պատճառաւ: Խորհեցէք թէ միշտ ապրած եմ մեծ դպրատգետիններու մէջ, լիճերու եզերքը, եւ ոչ թէ քաղաքներու խեղդուկ փողոցներուն մէջ փակուած: Հայրս հողային կալուած մը ունէր Սէն–Լօրանի եզերքը...Մինչեւ քանի տարեկան՝ ազատ ոտքերով մեծցած եմ, վայրի ձիու մը պէս... փոխանցումը չատ յեղակարծ պիտի ըլլայ ապրած ընդարձակ դաշտերուս եւ օդէ զուրկ յարկաբաժնի մը միջեւ... Հոս, դէթ քիչ մը օդ պիտի վայելեմ իմ չուրջս եւ մօտ դրացիներ չպիտի ունենամ: Եթէ քալել ուզեմ, անտառը մօտ է, որ շատ սիրուն է: Շատ ձի հեծած եմ: Թերեւս քմահաճոյքը ունենամ վերսկսելու այդ կեանքը, եթէ երբեք Բարիզի մէջ գայթակղական չըլլար տեսնել մանկամարդ աղջիկ մը որ առանձին կ'երթայ՝ ամազոնի զգեստ հագած:

Արման չպատասխանեց բնաւ այս չեղակի հարցումին, բայց իր դիմագիծերը այնքան արտայայտիչ երեւոյթ մը առին որ Լիւսի սկսաւ խնդալ, եւ կարճ լռութենէ մը յետոյ, ըսաւ.

—Այո՛, չատ գայթակղական պիտի ըլլար: Ինծի քաղցր թոռ չատ մը բաներու պէս ատիկա ալ չպիտի ընեմ, ոչ ոք ալ չպիտի դիտուի հոս... Հարկ է որ ձեր փրանսական վարուելակերպին վարժուիմ, որոնք չեն պատշաճիր ամերիկեան սովորութիւններուս... բայց քիչ մը բարի կամքով ու քանի մը խորհուրդներով պիտի կրնամ ընթացքս փոխել:

—Այդ խորհուրդները, ենթադրելով որ անհրաժեշտ ըլլան ձեզի, ո՞վ պիտի տայ, հարցուց Արման:

Լիւսի իր նայուածքը սեւեռեց Արմանի դէմքին վրայ ու ըսաւ հանդարտութեամբ.

—Բայց դուք, եթէ կ'ուզէք այդ բարութիւնը ունենալ չատ տգէտ խեղճ աղջկան մը համար:

Կոմսը դարմացած մնաց այդ պատասխանին անկեղծութեան վրայ, որուն պատճառը ինք եղած էր ատկոյն:

Նայուածքը սեւեռած Լիւսիի դէմքին վրայ, խնամով կը քննէր, ջանալով առնոր թաքուն մտածումներուն մէկ քանի որոշիչ նշանները երեւան բերել: Անբիծ ու անկեղծ աղջկան մը հետ գործ ունէր թէ ոչ խիղճս ու ննդամիտ պչրուհիի մը: Օր. Անարիմանի պայծառ ճակատը, վճիտ աչքերը, ժպտուն դէմքը կը վկայէին անոր անմեղութեանը: Անհամբերութեամբ կը սպասէր կոմսին պատասխանին:

Մանկամարդ աղջիկը վստահ էր թէ կոմսը չպիտի մերժէր ինչ որ այնքան սիրալիր վստահութեամբ կը խնդրէր: Դիժգոհութեան շարժում մը ըրաւ, ու տխրութեան ստուեր մը անցաւ դէմքին վրայէն, երբ Արման պատասխանեց.

—Բայց յանձին իմ ըրած ձեր ընտրութիւնը լաւագոյն չէ... Բարիզի մէջ աղգականներ ունիք, որոնք մեզի ալ աղգական են. անոնց տարիքը իմինէս նուազ վիճելի բարոյական հեղինակութիւն մը կ'ընծայէ ձեզի:

Լիւսի բուռն շեշտով, ու անակնկալ բրտութեամբ ընդմիջեց, ուր երեւան կու գար ամերիկեան բարքերու տմարդութիւնը:

—Անոնց վրայ մի խօսիք... Ձեմ ուզեր ճանչնալ. իմ մօրս ծամա՛ռակից են անոնք, որոնք այնքան խիստ վերաբերում մը ունեցան անոր հանդէպ... վրէժ ունիմ անոնց դէմ եւ չեմ ուզեր բան մը պարտիլ... Այո՛, գիտեմ թէ Բարիզի մէջ մեծ ընտանիքներ կան, ուր չատ մօտիկ եւ չատ լաւ դիրքի տէր աղգականներ ունիմ, որոնք պիտի կրնային մենտոր ըլլալ ինծի... բայց գործիս չի գար ամենափոքր ծառայութիւն մը իսկ խնդրել անոնցմէ:

Դառն ծիծաղով մը խնդաց մանկամարդ աղջիկը ու շարունակեց.

—Տասնըհինգ տարի առաջ, մեծ հօրս՝ Բոն–Բրուսի մահէն յետոյ, երբ մայրս Բարիզ եկաւ ժառանգական գործերու համար, ոչ թէ ժառանգութենէ զրկուելուն դէմ բողոքելու, որովհետեւ չէր ուզեր իր վիշտին վրայ աւելցնել չահաբաղար մը ալ, այլ կը փափաքէր իրենները տեսնել, սա յոյսով թէ ժամանակը տկարացուցած պիտի ըլլար իր ամուսնութեան նկատմամբ գոյացուած կանխակալ կարծիքները. բայանդակ ընտանիքը թշնամական ու արհամարհոտ գաւառ հանդէպ... Միայն իր քայրը, այն է ձեր մայրը, որ հիւանդ պառկած էր, լաւ ընդունելութիւն ըրաւ: Մայրս բնաւ չէ մոռցած այդ բանը եւ քսան անգամ ըսած է ինծի. «Եթէ Ֆրանսայի մէջ պէտք ունենաս օգնական մը կամ ազակցի մը, միայն Ֆրանսէյներուն դիմէ: Անոնք միայն ըարեացակամ գտնուեցան ինծի նկատմամբ... միւսներուն հետ յարաբերութիւն մի ունենար: Անոնք օտարներու չափ ալ չկան...» Ահա ինչո՛ւ համար, հոս հասած միլոցիս, ձեզ դիմելու պէտք զգացի:

(Շարունակելի)

մը կազմէր բարեբերութեան անձնուրութիւնները՝ որ միայն տնանկ ազքատներու, անկեալներու նպաստելով, ու օգնելու, ու հարկաւորէր այսպէսով, աշխատելու ամէն անոնք՝ որ մարդկանութիւնը իրենց արեւտուր կը կիրարկեն։

Բարեւ Գ. Ս. ՊԱՍՍԱՃԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Զարին ուղեւորութեանը յեսագնումը։—Լրագիրներու խարդիբը։—Տպաւորութիւնը Հռոմի մէջ։

Հռոմ, 13 հոկտ. — Ռուսիոյ կայսրը Հռոմի տալիք այցելութեան յետագնումը թէեւ քանի մը օրէ ի վեր դուշակուած էր մինչեւ մէկ ասիճան, ընդհանուր կերպով անուանական կը նկատուէր խաբկական մամուլին կողմէ։ Այսօր քանի որ հաստատուած իրողութիւն մըն է, բոլոր լրագիրները ընդարձակօրէն կը խօսին այդ կարեւոր լուրին վրայ, զոր առաջին անգամ հաղորդեց Բարի-Նուվէլ գործակալութիւնը։ Թիպունա յոյս կը յայտնէ թէ այդ յետագնումը կարելի եղածին չափ կարճ պիտի ըլլայ։ Կէս-պաշտօնական թերթը կը յարէ թէ Ռուսիոյ կայսրը ինքնագիր նամակով մը ծանուցեր է այդ յետագնումը Իտալիոյ թագաւորին։ Ճիրուպի տ'Իդալիա կ'ըսէ թէ Նիքոլայ կայսր կոչմէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին արուելիք այցելութիւնը թէեւ Հռոմի մէջ տեղի պիտի չունենայ, սակայն կրնայ ըլլալ որ Թագաքոնիի դղեակին եւ կամ ուրիշ տեղեր կատարուի։ Իդալիա լրագիրն ալ կ'ըսէ թէ Զարին նամակը շատ սիրալիր հանգամանք մը ունէր եւ թէ յոյս կը յայտնէր որ այդ այցելութիւնը քիչ ատենէն տեղի ունենայ։

Թանի Թլեթակիցը Հռոմէն հետեւեալը կը հեռագրէ հոկտ. 13 թուականով.— «Ժողովուրդը Իտալիոյ համար ազգային ձախողուած մը կը նկատէ այդ այցելութեան յետագնումը։ Կէս-պաշտօնական զեկոյցներ կ'ուզեն մեղմացնել իրողութեան կարեւորութիւնը եւ յուսալ կուտան թէ այցելութիւնը պարզապէս յետաձգուած է, բայց հանրութիւնը այնպէս չի նկատեր։ Սրեսի. Ժողովին մէջ այդ առթիւ հարցապնդումներ պիտի ըլլան։ Տոլկոլաքի իշխանին կողմէ Սան-Ռոսորէի մէջ արուած այցելութեան հետեւանքով դոյց եկաւ թէ Ռուսիոյ կայսրը առաջարկեր է Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին այցելութիւնը ալ Սան-Ռոսորէի կամ Թագաքոնիի մէջ, անոնց Բարիզէն վերադառնալէն ետքը։»

ՆԱՅՐԱԳՈՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի յարաբերութիւնները։—Բարիզի Եարոնական դեսպանին յայտարարութիւնը։— Ռուսինկիրքի մէջ։— Վերջնագրին ներքուստ։ — Սպասմունքի գրաւումը։

Բարիզ, 13 հոկտ.—Ճաբոնի մէջ ազգային կարծիքը ըստ սովորութեան գրգռուած է Ռուսիոյ դէմ. կը սոսկայ տեսնելով այդ տերութեան հաստատուիլը Մանչուրիոյ մէջ, բայց Ճաբոնի կառավարութիւնը գիտէ թէ սակէ վերջը ալ չի կրնար արգիլել այդ տեղւոյնը։ Ուստի կը բաւականանայ, ներկայ պարագաներէն օգտուելով, վճռական քանի մը առաւելութիւններ ձեռք բերել Փորէյի մէջ։ Ռուսիա միայն Ջինու հետգործ ունենալ կ'ուզէ Մանչուրիոյ մասին, եւ կը մերժէ ուրիշ կողմէ եղած միջամտութիւնները, սակայն կ'ընդունի բանակցիլ Փորէյի մասին։ Ջինու նուաստանգիպանները քանի մը օրէն առնուելիք լուրերուն այնքան լաւ հաստատուլ չէ։ Բարիզի Եարոնական դեսպան Պ. Բուրինօ սա յայտարարութիւնը ըրաւ Կոլոնիա խմբագիրներուն մէկին.

«Մէ միայն Մաքանֆիի կարծեցեալ գրաւումն նկատմամբ որ եւ է ոճնական տեղեկութիւն լսուեցաւ, բայց կառավարութեան վերջին զեկոյցները դեռ խաղաղասիրական են։ Պիտի յարմ թէ, գէթ հիմա, Ռուսիոյ հետ մեր դիւանագիտական յարաբերութիւնները տիրալիր են եւ թէ երկու կառավարութիւնց միջեւ որ եւ է ձգտում չկայ, հակառակ օտար լրագիրներէ մէկ քանիներուն հրատարակութեանց։ Ուրեմն կ'երեւայ թէ Թրանսֆ. Տուրքիր Զաթունկի հրատարակած հեռագիրը նուազ խստասիրելի պատճառներէ ներշնչուած է։ Պիտի չզարմանամ երբ այս գործին մէջ ալ չանգիտական մեքենայութիւններ չլլան։»

—Ուսինկիրքի Եարոնական դեսպանն ալ նոյն յայտարարութիւնը կ'ընէ։

—Անգլիական կէս-պաշտօնական զեկոյցի մը նայելով, Ջինու հետ դաշնադրութիւններ ունեցող զանազան տերութիւններ պիտի պահանջեն Ջինէն որ դաշնադրութիւններով իրենց հպատակներուն տրուած իրաւունքները լիովին ուրեմն Ռուսիոյ եւ Ջինու միջեւ ըլլալիք կարգադրութիւններով։ Եթէ այդ իրաւունքները յարգուին, հաւանական է որ ոչ Ճաբոն եւ ոչ ալ ուրիշ տերութիւն մը զրաւմանիք պիտի չլլան հակառակելու Ռուսիոյ բռնձքին Մանչուրիոյ մէջ իր յոյները պաշտպանելու։ Նաեւ Սայրգոյն Արեւելքի մէջ խաղաղութեան ալ պիտի չպատանան։

—Ճաբոնական վերջնագրի մը լուրը բոլորովին անհաւանական է։ Սրեկ Լոնտոնի մէջ Ճաբոնական դեսպան Հատայի դերկոմը խոստացութեան մը պահանջ յայտարարեց թէ չի կարծեր որ Ճաբոն վերջնագիր մը ուղղած ըլլայ Ռուսիոյ, յարեց թէ, Անգլիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ կնքուած դաշնակցութեան հետեւանքով, իրեն իսկոյն տեղեկութիւն պիտի տրուէր, եթէ այդ իրողութիւնը տեղի եղած ըլլար, որպէս զի կարենայ տեղեկութիւն հաղորդել Անգլիոյ կառավարութեան։ Հաւանի դերկոմը երեկ լուրեր ստացաւ Ճաբոնէն, բայց ատոնցմէ եւ ոչ մէկը կը ծանուցանէ վերջնագրի մը կարելիութիւնը։ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ պատերազմ մը այդ երկու երկիրներուն համար աղէտ մը պիտի ըլլայ եւ յուսալի է որ տեղի չունենայ։ Ճաբոնի դեսպանը կը յայտնէ որ եթէ պատերազմ տեղի ունենայ, Ճաբոն գործոն հանգրուութիւնը պիտի վայելէ իր բարեկամին՝ մեծին Բրիտանիոյ։ Անգլիա ու Ճաբոն բաւական ատենէ ի վեր հանմտութեամբ կը գործեն եւ հիմա այդ երկու ազգերը կատարելապէս ջերմ կը հանդիսանան։ Հաւանի դերկոմը կ'ենթադրեցնէ թէ Ճաբոնի մէջ, ինչպէս Անգլիոյ մէջ, գրգռման զգացում մը կայ արդիւնք Մանչուրիոյ պարպուելուն, սակայն բացարձակապէս կարելի չէ ըսել թէ պատերազմի կուսակիցներուն ազդեցութեան ասոյնանն ինչ է Ճաբոնի մէջ հանրային գործերու տեսչութեան վրայ։ Դեսպանը կը յարէ թէ Միքատոն միշտ նկատողութեան կ'առնէ հանրային կարծիքը։ Իրիկուան ժամ 7.30ին Հաւանի դերկոմը տակաւին լուր մը չէր առած՝ Ճաբոնի կողմէ Ռուսիոյ վերջնագիր մը արուած ըլլալու խնդրոյն վրայ։ Կ'երեւայ թէ Ճաբոնի կողմէ խաղաղասէր կերպով բացատրութիւններ ուղղուելն «վերջնագիր» անունը տրուած է։

—Առայժմ անգամ չէ որ կը ծանուցուի թէ Ճաբոն զինուոր ցամաք հանած է Մանչուֆիս։ Երկու-երեք տարիէ ի վեր մինչեւոյն լուրը միշտ հրապարակ ելաւ։ Մաքանֆիս բաց նաւահանգիստ մըն է Ծուլպոնի մօտ, Քորէայի հարաւային արեւելեան կողմը, Ճաբոնի կողմը նայող ծովեզերքին վրայ։ Առիկա ապագայ վերջին կէտն է Ճաբոնական երկաթուղիին որ քանի մը օրէն Քորէայի ու Ծուլպոնի ողնայարին պիտի հետեւի։ Եթէ ալ ուրիշ տեղեր ալ զինուոր ցամաք հանած ըլլան

լութիւն յայտնեցին կայս. մեծարանքներուն համար։

—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպան Պարոն ֆոն Բիլիչէ, երէկ, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունենալով, մասնոյց Հունգարացիներուն երախտագիտական ուղերձը որ խիստ գեղակերտ պարարանի մը մէջ դրուած էր։

—Կայս. արտոնութեամբ, դեսպանը եւ հունգարացի զբօսաշրջիկները, երէկ, այցելեցին Կայս. Պալատան դրամատունը ու ապատանները։ Ցետոյ այցելեցին Տոլմա Պաղչէի պալատը։

—Երէկ գիշեր Բերա Բէյէսի վարի յարկի ընդարձակ սրահին մէջ քաղաքական Բրազան փաշայի նախագահութեամբ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Հունգարացի զբօսաշրջիկներուն։ Նաւագածուներու խումբ մը նախ Համիտիէ քայլերգը նուագեց, զոր ներկաները յոտնկայս ունկընդրեցին. յետոյ ծախահարեցին եւ «Բատիշահըմ չոք եաշա» գոչեցին։ Ներկայ էր նաեւ Ջրհանկիր զինուորներու հրամանատար Զէյէնէի փաշա։ Բրազան փաշա կը կրէր ականկուռ Օսմանիէ եւ Իֆթիխար պատուանշանները։ Հունգարացիներուն նախագահը եւ ուրիշ երեք հոգի ալ երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան կը կրէին։ Բրազան փաշա բանախօսութիւն մը արտասանելով, բարի գալուստ մաղթեց, Օսմանցիներուն եւ Հունգարացիներուն միջեւ ի վաղուց անտի եղած բարեկամութիւնը լիւեց եւ Վեհ. Սուլթանին կայս. մեծարանքները հաղորդեց։ Բոլոր ներկաները «Բատիշահըմ չոք եաշա» գոչեցին։ Կայս. Թիկնապահ Ծաղրը պէշ հունգարերէնի թարգմանեց Բրազան փաշայի խօսքերը։ Զբօսաշրջիկներուն նախագահը եւ ուրիշներ ալ ճնայսութիւններ արտասանելով շնորհակալութիւն յայտնեցին իրենց եղած ընդունելութիւններուն առթիւ եւ բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։ Հացկերոյթէն ետքը հրաւիրեալները ուրիշ սրահ մը առաջնորդուեցան եւ թէյով պատուասիրուեցան։ Զբօսաշրջիկներուն խնդրանքով, Բրազան փաշա տոմարդրեց Կ. Պոլսոյ գաղանի տեսարանները ցոյց տուող քարթ-բոսթալները, զոր անոնց նուիրեց։

—Զբօսաշրջիկներուն մէկ մասը այսօր Հունգարիա կը դառնայ Բէյօսթէնէի շրջենաւով. իսկ միւսները Իզմիր ու Ռոտոսթօ պիտի երթան։

ԷՆՆԻՐԻՅԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.—Կայս. Պալատան առաջին քարտուղարը ծանոյց Էնիկիրիի կուսակալին թէ իր այն ջանքերը որով նահանգին այս տարուան տասանորդը անցեալ տարիէն քառասուն հազար ոսկի աւելի գումարով վարձակալութեան տրուած է, կայս. բարձր գոհունակութեան արժանացած է։

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՆԱՒԱՀԱՏՈՑԸ.—Պետական Խորհուրդը որոշեց Ռոտոսթոյի նաւամատոյցը նորէն շինելով, ժամանումներէն առնուելիք վարձքերը յատկացնել զինուորական սպառազինմանց։

Պ. ՊԱՐՍԹ, ֆրանսական դեսպանատան խորհրդականը, երէկ արձակուրդով Բարիզ ուղեւորեցաւ։ Տասնրինգ օրէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կընքուած առեւտրական պայմանագրութեան պայմանաժամը հակ. 10ին (Ն. Տ.) աւարտած ըլլալով, նորէն պայմանագրութիւն մը կնքելու համար բանակցութիւններ պիտի կատարուին Կ. Պոլսոյ մէջ։

ԱՅՍԹԷՅՆԱՆՈՒՄ չրջակայ Բալաթարիա գիւղին մօտ պահականց մը պիտի կառուցուի։

ԴՐՈՇՄԱԲՈՒԼԹ.—Զեռնաս պաշտօնարանը գրեց պէտք եղած տեղերը թէ պակաս դրոշմաթուղթ կրող գրութիւններէն իբրեւ ընաւ դրոշմաթուղթ չունեցող ուղղանք պէտք չէ առնել, այլ պակաս եղած մասէն։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նախորդ կուսակալ Բէյճի պէյ, անցեալները Սըվաղ ժամաներ եւ Թոքատի ճամբով մեկներ է դէպ ի Կ. Պոլիս։

ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ դեսպանները, առջի օրը, այցելութիւն տուին Աւստրիոյ դեսպանին։

Բ. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ յատուկ տեղական կարգի մասակարարութիւնը քիլօն 8½ ղրուշի յանձն առեր է Սեպուհ էֆ. Տէր-միրզիպաշեան։ Բիմական քննութիւնը Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի։

ՍՆՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Սապահ կ'ըսէ թէ անանկացեալ Սամուէլ Մէնաս Թզթավաճառը, մնանկութենէն տասը-տասնրինգ օր առաջ, 10,000 ոսկիի թուղթ բերել տալով Եւրոպայէն, ուրիշ տեղ փոխադրեր է տարբեր անունով։ Առնելիքի տէրերը իմանալով ձեռնհաս դատարանին դիմեր են։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ հինգշաբթի օրը ժամասխատ մեռած մարդու մը դիակը գտնուեր է։

ԴԱՂԹԱԿԱՆ.—Երէկ Կ. Պոլիս ժամանեցին 175 իսլամ գաղթականներ Բէսթենէէն եւ 55 ալ Վառնայէն։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԷՄԻԼԻՈ Ժ. ԲԷՍՍԱՋՕՂԼՈՒ
ՍԻ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրոններ կը գանէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, տակարանի գործողութիւններ կը կատարէ, ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեանց պարգեւներու ստացութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐ

Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքը սեպտ. 20 թուակիր նամակ մը ուղղած է Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին, ուր յիշելէ եւրոքէ թէ զանազան աղբիւրներէ եւ լրագրական հրատարակութիւններէ կը հասկըցուի որ Միաբանութեան անդամներէ ոմանք առանձնաբար կամ հաւաքաբար անտեղի ամբաստանութիւններ եւ զրպարտութիւններ կ'ընեն Ս. Աթոռոյ ներսէն եւ դուրսէն։ Ցետոյ Ս. Դէւնդ վարդապետի դէմ եւ կը ջանան արատաւորել անոր բազմատեսակ տժգոհելի աշխատութիւններն ու ծառայութիւնները, Ն. Ամենապատուութիւնը կը յայտարարէ թէ «Մեզ երկար տարիներէ ի վեր ականատես եւ վերին հսկող լինելով նորա աշխատութեանց՝ լիովին գնահատած ենք նորա անձնուիրութիւնն ու աշխատութիւնքն որք այնքան նիւթական եւ բարոյական թանկագին արդիւնքներ յառաջ բերած են ու կը բերեն յօգուտ Ս. Աթոռոյս»։ Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարքը կը յարէ թէ խորին ցաւ պիտի ղգայ, եթէ նախորդ լուսարարապետ Տ. Սահակ կաթողիկոսէն յետոյ, Տ. Դէւնդ վարդապետի պատուաբեր եւ օգտակար գործունէութիւնէն եւս զրկուէր Ս. Աթոռը։ Ի վեր առնելէ ետքը սա պարագան, թէ Ս. Յակոբեանց Աթոռը մանաւոր վանքերու եւ հասատութիւններու չի նմանիր եւ թէ վարչական բազմաբարդ ու բազմաճիւղ գործեր ունի, Երուսաղէմի ալեզարդ Պատրիարքը կը յայտարարէ թէ «Երբե՛ք չենք կրնար ներել որ մեր եւ Տնօրէն Ժողովոյ յանձնարարութեամբ եւ Միաբանութեան խնդրանօք այս ամէնուն ըստ կարի հասնելու համար Տ. Դէւնդ Վրդ.ի պէս անձնուիրաբար աշխատող միաբան մը՝ յետ այնքան երկարատեւ ու արդիւնաւոր ծառայութեանց՝ նախասուի, արժանապատուութիւնը վիրաւորուի եւ անձնուէր ծառայութիւնները կասկածի ենթարկուին, գիտնալով թէ նորա բոլոր եմտասնեւեալն գործառնութիւնք կանոնաւոր են եւ հաւատարմութեամբ ի գործ դրուած։ Իր դէմ եղած զրպարտութիւնք անգիտութեան եւ թշնամութեան արդիւնք են եւ ոչ այլ ինչ։ Իր արժանիքն, օգնութիւնը եւ կարողութիւնը ամենուստ, եւ նոյն իսկ օտար վանքերէն ու հասատատութիւններէն անգամ ճանչցուած ու գնահատուած են» եւայլն։

Ի վերջոյ, Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարքը, փափագ կը յայտնէ որ կեդր. Վարչութիւնը կարեւորութիւն չընծայէ Տ. Դէւնդ Վրդ.ի անձին ու գործերուն դէմ եղած անաւարկիչ դրութեանց եւ զրպարտութեանց, գնահատէ անոր անձնուիրութիւնն ու աշխատութիւնները եւ բացարձակապէս վերջ տայ նաեւ անպատեհ հրատարակութեանց որոնք նիւթապէս եւ բարոյապէս կը վնասեն Ս. Աթոռին։ Եւ կ'առաջարկէ որ Աղգ. Պատրիարքարանը պաշտօնական ձեւով հրատարակութիւն մը ընէ եւ հասարակութեան գաղափարը ուղղէ Երուսաղէմի վանքին եմտական վիճակի մասին, ապահով ըլլալով թէ ամենայն ինչ կանոնաւորութեամբ եղած է եւ տեղի չկայ տարձայնելու գայթակղութեանց։

Անցնելով լուսարարապետի խնդրոյն, Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարքը միեւնոյն պաշտօնագրին մէջ կ'ըսէ որ, թէեւ Տ. Վահրամ վրդ. բողոք բարձած է իրեն դէմ՝ եղած զրպարտութեանց եւ հրատարակութեանց համար, բայց Ն. Սրբազնութիւնը գրած է նորընտիր լուսարարապետին թէ ինչպէս մինչեւ ցարդ, այսուհետեւ ալ կարեւորութիւն չպիտի տայ անոնց, որպէսզի եւ իր անցեալ պաշտօնավարութեանց մէջ ունեցած ընթացքը բարոյապէս եւ նիւթապէս գոհացուցիչ եղած է, ինչպէս նաեւ իր ընտրութիւնը կատարեալ օրինաւորութեամբ կատարուած ըլլալով, անտեղի նկատուած են իր դէմ եղած ընդդիմութիւնները։ Ուստի, պատուէր եւ հրաման տուած է նորընտիր լուսարարապետին որ անմիջապէս Երուսաղէմ երթայ իր պաշտօնն ըստանձնելու եւ կը խնդրէ որ Կ. Պոլսոյ Ս. Պատրիարքն եւս նոյնը հեռագրէ Տ. Վահրամ վարդապետի։

Այս է ահա՛ բովանդակութիւնը Պատրիարքական պաշտօնագրին զոր Երուսաղէմի Պատ. Փոխանորդ Տ. Դէորգ եպիսկ. Երէցեան նախընթաց օր անձամբ յանձնեց Ս. Պատրիարքին եւ որ, ձեռնհաս աղբիւրէն բղխած կարուկ ու բացորոշ յայտարարութիւն մըն է նեւմտից Տեսչին եւ նորընտիր լուսարարապետին դէմ ուղղուած յերիւրանքները հերքող։

* * *

Վերջին պահուն կ'իմանանք թէ Երեցեան Սրբազան երէկ իրիկուն ստացեր է նաեւ Տ. Ցարութիւն Ս. Պատրիարքին սեպտ. 25 թուակիր պաշտօնագիրը,—որ ծանուցուած էր հեռագրաւ,—եւ զոր այսօր պիտի յանձնէ Ս. Պատրիարքին։

Երէկ իրիկուն Պալաթու մէջ իր մահկանացուն կնքեց մայրաքաղաքիս Դրպրոպանոներու երիցագոյնը՝ կարապետ աղա, իննսուն տարեկան հասակին մէջ։ Այս բազմաչխատ ու ծերունի երամիրը ծանօթ դէմք մըն էր եկեղեցական շրջանակներու եւ Դրպաց Դասերուն համար, եւ արժանաւոր հանդէսով յուղարկաւորութիւն մը պիտի կատարուի վաղը՝ կիրակի՝ ժամ 8ին, Պալաթու եկեղեցին։ Ս. Պատրիարքը ինքնաբերաբար յանձն առած է նախագահել յուղարկաւորութեան եւ դամբանական խօսքի։ Բոլոր Դպրաց Դասերուն հրաւէր ուղղուած է՝ ներկայ գտնուելու։

—Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ ընդունուած առաջնորդական Վիճակաց ծրագրին համաձայն, նոր առաջնորդութիւններ պիտի հաստատուին մէկ քանի տեղեր։ Այս առաջնորդութիւնները կազմելու համար, ուրիշ Վիճակներէ թեմեր բաժնել հարկ ըլլալով, այս կարգադրութիւնն ալ արդէն որոշուած է, հետեւաբար պիտի զեկուցուի նոյն Վիճակներու Առաջնորդներուն եւ նոր ընտրութիւններու համար ալ պէտք եղածը պիտի գործադրուի։

—Ուսումն. Խորհուրդը իր յարաթանական նիստը գումարեց երէկ Դալաթիոյ Խորհրդարանը։—1. Մանկապարտէզի դասախօսութեանց ընթացք մը կազմակերպելու մասին ինչ ինչ առարկութիւններ տեսնուած ըլլալով, Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ խնդիրը եւ նկատելով որ արդէն նոյն դասախօսութեանց համար ծրագիրը պատրաստած եւ վարչական որոշումը ընդունուած էր, խորհրդակցութիւններ կատարեց այս դասընթացքին համար, եւ արժան դատեց այդ մասին վերջնական տնօրինութիւն մը ընելու համար Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ գումարիլ ի նիստ։ 2. Ուսուցչական ընտրելեաց քննիչ Ծանձնաժողովը իր աշխատութիւնը աւարտած եւ մատուցած էր իր տեղեկագիրը. այդ տեղեկագրով Ծանձնաժողովը կը յայտնէր թէ հարցաքննութեանց Հըրահանգին տրամադրութեանց համաձայն քննութիւնները անցեալ յուլիս 18էն ըսկսեալ տեղի ունեցած էին մինչեւ օգոստ. 29 եւ իբրեւ օգն. ուսուցչութեան ընտրելի ներկայացած էին տրական սեռէն 5 եւ իգականէն 16 անձինք։ Դասախօսական ուսուցչութեան համար երկու օգն. ուսուցիչք, իսկ զանազան ճիւղերու մասնագէտ ուսուցչութեան համար երկու սեռերէ 7 ընտրելիներ եւ օգն. մասնագիտութեանց համար 25, ընդամենը 45 անձինք։ Այս քննութեանց արդեանց համաձայն օգն. ուսուցչութեան 21 ընտրելիներէն միայն 10ը յաջողած էին եւ մնացեալներէն ոմանք անյաջող եղած եւ ոմանք ալ մասամբ կամ ամբողջովին չէին ներկայացած քննութեանց։ Հետեւաբար կ'առաջարկէր Օգն. ուսս ցի վկայական տալ հետեւեալ 10 անձանց որք են՝ Գէորգ էֆ. Պողոսեան, Մկրտիչ էֆ. Պիլպիլեան, Եդուարդ էֆ. Գալանեան, Օր. Սանդիցան Յ. Վարդանեան, Օր. Բերուզ Ապաճեան, Օր. Մաքրուհի Պէօրկէճեան, Օր. Մաքրուհի Մ. Աղապապեան, Օրիորդ Գայիանէ Տիւմլմեան, Օր. Մարիամ Մարգարեան, Օր. Վերգինէ Զանկեան։ Նոյնպէս կ'առաջարկէր զանազան ատենի վկայականներ տալ ըստ հետեւեալ ցուցակի։

Դասախօսական ուսուցչութեան համար ներկայացող երկու օգն. ուսուցիչք պատանդուած արժանիքը ցոյց տալով արժանի համարուած էին ուսուցչական այդ դասակարգին եւ են Տիրան էֆ. Զըրագեան, Աչոտ էֆ. Դուլումեան։ Հայերէն լեզուի եւ դպրութեան մասնագէտ ուսուցչութեան ընտրելի ներկայացած էր մէկ անձ որ քննութեանց արդեանցը համաձայն արժանի դատուած էր միայն Հայերէն լեզուի եւ դպրութեանց օգն. մասնագէտի վկայական, այն է Միհրան էֆ. Թոպագեան։ Թուրքերէն լեզուի օգն. մասնագէտ ուսուցչութեան համար ներկայացած էին 5 ընտրելիներ, բայց քննութեանց արդեանց համաձայն երկուքը միայն յաջողած էին, որոնք են Փամէր էֆ. Շիրինեան, եւ օգն. ուսուցչց դասակարգէն Յակոբ էֆ. Յակոբեան։ Ֆրանսերէնի օգն. մասնագէտ ուսուցչի քննութեան ներկայացած էր մէկ ընտրելի, բայց օգն. ուսուցչութեան վկայականը չուենալուն, առ այժմ միայն նոյն վկայականը տալ արժան դատուած էր եւ դասուած՝ օգն. ուսուցչց դասակարգը, այն է Եդուարդ էֆ. Գալանեան։ Նոյնպէս գերմաներէնի օգն. մասնագէտի ուսուցչութեան համար ներկայացած էր Օր. Հայկանոյշ Կարապետեան, որ յետ յաջող քննութեան, արժանի համարուած էր նոյն վկայականը ստանալու։ Պատմութեան եւ աշխարհագրութեան օգն. մասնագէտ ուսուցչութեան համար ներկայացած էին երկու ընտրելիներ, եւ ոմանցմէ մին յաջողած էր, որ է Գարեգին էֆ. Հիւսեան։ Զեռական աշխատութեանց եւ գեղագրութեան մասնագէտ ուսուցչի քննութեան ներկայացած էր Խաչիկ էֆ. Ինկիրիզեան որ արդէն ասկէ առաջ գրծագրութեան օգն. մասնագէտի վկայական կոչուած էր։ Բայց վասն զի հարցաքննութեանց հրահանգին մէջ գեղագրութեան համար զատ քննութեան հարկ մը նշդուած չէր, այս պարագան զանց առնուած եւ արժան դատուած էր ըստ արդեան քննութեան միայն ձեռական աշխատութեանց մասնագէտ ուսուցչի վկայական տալ նոյն ուսուցչին։ Դծագրութ. օգն. մասնագէտ ուսուցչութեան համար ներկայացած էին երկու ընտրելիներ. բայց միայն մին կատարուած փորձին վրայ յաջող դատուած էր, եւ այն էր Սրուանդ էֆ. Դալբագեան։

Զեւագիտութեան մասնագէտ ուսուցչութեան համար ներկայացած էին երեք ընտրելիներ, բայց երկուքը միայն յաջողած էին, որոնք են Տիկին Միւնէվվէր Զուսպազեան եւ ներկայ տարւոյ օգն. վարժուհեաց մէջէն Օր. Վերգինէ Զանկեան։

Թէ՛ ձեռագործի եւ թէ ձեւագիտութեան օգն. մասնագէտ ուսուցչութեան քննութիւն անցուցած էր ընտրելի եւ յաջողած, այն է Օր. Սանդիցա Յ. Վարդանեան՝ ներկայ տարւոյ օգն. վարժուհեաց մէջէն։ Դալով ձեռագործի հիւղին, ասոր համար մասնագէտ ուսուցչութեան քննութեան ներկայացած էին երեք ընտրելիներ. բայց միայն երկուքը լոկ իբրեւ օգն. մասնագէտի վկայական ստանալու արժանի համարուած էին. ասոնք են Օր. Լուսինէի Դերձակեան եւ Օր. Արաքսի Դալֆեան։

Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով այս տեղեկագիրը, որոշեց ըստ այնմ տալ իւրաքանչիւրին պէտք եղած վկայագիրները եւ այս առթիւ որոշեց նաեւ շնորհակալութիւն յայտնել ուսուցչական քնիչ յանձնաժողովոյ։ 3. Խորհուրդը նկատելով որ ուսուցիչք եւ ուսուցչուհիք ոմանք մայրաքաղաքէն դուրս երբ պաշտօնի կը կոչուին, փոյթ չեն տանիր տեղեկութիւն տալու Խորհրդոյ պատշաճ համարեց որ այս կարգի կրթական պաշտօնեայք յետ այսորիկ փութան ժամանակին իմաց տալ, ըստ այնմ կանոնական գործողութիւնները կատարելու համար, եւ սահմանեց այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւնը։

—Իզմիրի Ազգ. Վարչութեան խընդրանաց համաձայն Ս. Պատրիարքը աւագերեցութեան ատենեան եւ ծաղկեայ փիլոն կրելու ատենեան շնորհեր է Իզմիրի առաջն. փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քահանայ Մինասեանի։

—Քարաթաշի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ զանգակատունը ի հիմանց նորոգելու համար Տ. Աչոտ Յակոբ եպիսկ.ի Իզմիր գտնուած մինչեւ ցիսկ հանգանակութիւն մը բացուած եւ մինչեւ իսկ հիմարկէքի եկեղեցական արարողութիւնը կատարուած էր. սակայն ինչ ինչ պատճառներով հանգանակութիւնը կնսամ մնալով, զանգակատան չինութեան գաղափարը մէկ կողմ թողուած էր։ Աւետեարեան Մամուլ, յիշեցնելէ վերջ այս պարագաները, կը ծանուցանէ թէ այդ հանգանակութենէն գոյացած գումարը, 15 օսմ ոսկի, պիտի յանձնուի Աչխատասիրաց ընկերութեան, յատկացնելու համար զայն ի մասոյ կառուցանելի մանկապարտէզի շինութեան։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԾԱՆՍ ՅԵՏԻՆՍԷԱՆԹԻՒՆԻՆԷ)

ԲԱՐԻԶ, 19 հոկտ.—Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին, Պ. ու Տիկին Լուպէ եւ դեսպաններ, այս իրիկուն, ներկայ գտնուեցան արտաքին գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէի կողմէ տրուած հացկերոյթի մը։

ՊՈՒԷՐԼԻՇ.— Կէս օրէն ետքը տեղի ունեցաւ Ռումանիոյ գահաժառանգ իշխանին որդւոյն Նիքոլա իշխանին մկրտութեան արարողութիւնը։ Ռուսիոյ կայսեր կողմէ որ կնքահայրն է, ներկայ էր ընդհանուր թիկնապահ Տոլկորուքի իշխանը։

ՀՌՈՄ.— Երեսփոխան Պ. Սանթիի հարցուց Նախարարապետ Պ. Մանարէլլիի թէ Ռուսիոյ կայսրը ի՛նչու ետ կեցաւ Հռոմի տալիք այցելութենէն։

—Իտալիա կը հրատարակէ ռուսական բարձր անձնաւորութեան մը հետ կատարուած տեսակցութիւն մը։ Այդ անձնաւորութիւնը յայտարարեր է թէ Նիքոլա Բ. Հռոմ պիտի դայ։

ՊԷՐԼԻՆ,— Ընկերվարական Ֆորվերց լրագրին երկու խմբագիրները ինը ու չորս ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցան։

ՎԻԵՆՆԱ.— Բոլիքիճ Քորէսբոնտենց կը հրատարակէ Սերպիոյ արտաքին գործոց Նախարար Պ. Նիքոլիչի հետ կատարուած տեսակցութիւն մը։ Պ. Նիքոլիչ յայտարարեր է թէ Սերպիա որ միշտ բարեկամական յարաբերութիւններ ստեղծած է Թուրքիոյ նկատմամբ, կը յուսայ եւ կը բաղձայ որ խաղաղութիւնը միշտ պահպանուի։

(ԱԾԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 16 հոկտ.— Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին, Պ. ու Տիկին Լուպէի հետ Բարիզի մէջ պտոյտ մը կատարելէ ետքը, գացին փողերանոցը, ուր ընդունուեցան էմտական նախարարին ու տիկին Ռուվիէի կողմէ։ Աշխատանցները այցելելէ ետքը, ներկայ գտնուեցան յուշարար շքադրամին պարտատոմսերուն որ իրենց մատուցուեցաւ։ Ցետոյ առաջնորդուեցան շքադրամներու թանգարանը, ուր Պ. Ռուվիէ թագաւորին ու թագուհին մասայց հաղորդագիր չգտրամներու հաւաքածոյ մը։ Ժամ 11½ին տեղի ունեցաւ քաղաքապետութեան պաշտօնարանին ընդունելութիւնը։ Երբ արքայական թափօրը ժամանեց, զինուորական նաւագածուները հնչեցուցին Իտալիոյ ազգային երգը։ Կեդրոնական բակը ձմեռուան պարտէզի վերածուած էր։ Էօթերբի խմբերգները երգեցին։ Ընդունելութիւնը շատ շքեղ եղաւ։ Բարիզ քաղաքը Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին նուիրեց փղոսկրէ երկու արձանիկներ՝ Լէյնար արձանագործին կողմէ շինուած։ Թագաւորը ու թագուհին երբ քաղաքապետութեան պաշտօնարանէն դուրս ելան, մեծ խանդավառութեամբ ողջունուեցան ժողովրդեան կողմէ։ Մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր։ Թագաւորը ու թագուհին շատ ուրախ էին՝ ժողովրդեան ընդունելութենէն։ Իրիկուան մեծ հացկերոյթի մը տուաւ արտաքին գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէ։

ՀՌՈՄ.— Լրագիրները մինչ կը խօսին Ռուսիոյ կայսեր ուղեւորութեան յետաձգուելուն վրայ, զոր դիւանագիտական ծանր ձախողուած մը կը նկատեն։ Պ.Մանարէլլի ստիպողաբար հրաւիրեց Նախարարները՝ անոնց հաւաքական հրաժարականը պահանջելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ցետոյ Եոսէֆ կայսրը որոշեց Անարաի կոմսին յանձնել՝ նոր նախարարութեան կազմութիւնը։

ՊԷԼԳՐԱՏ.—Սերպիոյ թագաւորը դեկտեմբերին Վիեննա, Պէրլին ու Բեդերսպուրգ պիտի այցելէ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Գերմանիոյ կայսրը ու Անգլիոյ թագաւորը Պէրլին ու Լոնտոն հրաւիրեցին Սպանիոյ թագաւորը։ Ալֆոնս ԺԳ. այս տարի Լիզպոնա միայն պիտի երթայ, իսկ 1904ին Բարիզ, Պէրլին ու Լոնտոն։

ԶԱԼԱՔԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 3 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	35	10 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	35	12 ½
Ամէնէն վար գին	»	35	08
Բուսէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	119	—
Ամէնէն բարձր գին	»	129	62
Ամէնէն վար գին	»	128	—

ԹԱՆՈՒՄ 4 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ղ.	35	13
Բուսէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	129	25
Շիրքէթի Խալիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Գուէտի ժէնէրալ Օթմ.		—	—
Յօս. Օթմ. Շանտ է Ալայէօռ		—	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	27
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	95
» ժուիսանս		140	—
» պարտատոմսեր		496	—
Գարափ Կ. Պոլսոյ		504	—
Թրանսվալ		103	—
Քէտի Ֆոնսիէ Եժիպտիէն		265	—
Սավէրիոմ		73	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	70
» պարտատոմսեր »		511	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	28
Բարիզ » »	Ֆր.	22	10
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարկ.	18	99
Վիեննա չէք	ֆիորր.	21	76

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանքնոց	Ղրշ.	27	—
Անգլիական ոսկի	»	109	28
Շօլ եմիէրիոլ	»	20	—
Քրիմից	»	51	07
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէճաիլիք	»	—	—
Բուսլի Ցոնգարամ	Օ. Ո.	8	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Հոկտեմբեր

Անգլիական Գոնսոլիտէ	88	63
Օսմանեան Բանք սեռի Բ.	60	50
» » » Դ. բաց.	22	50
» » » Դ. գոց.	22	25
Օսմանեան Պանքա	12	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	42	50
Գուլկարական 1888	90	—
Եժիպտէն ունիֆիէ	107	—
օմինիալ	105	—
Թրանսվալ	4	06
Ատին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	350

ԲԱՐԻԶ, 16 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	95
Օսմ. Գոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	15
Օսմ. Գոնս. սէրի Դ. գոց.	»	33	30
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	27	22
Օսմ. Կայս. Գամրա	Ֆր.	589	—
Օսմանիէ	»	—	—
ուսէլի երկաթուղի	»	122	50
Օսմ. մաքսատուն	»	457	—
Օսմ. Ռէժի	»	389	—
Ցրքոնիթէ Թիւրք 4 %	»	497	—
Գուէտ Լիանէ	»	1106	—
Իտալական Ռանթ	»	103	80
Սպանիական արտարին	»	91	20
Թրանսվալ	»	103	50
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	1 0
Դուսանզոյ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 16 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր. 239	50
Բուսէլի երկաթուղի	» 126	50
Օսմ. Ռէժի	» 356	50

ՊԷՐԼԻՆ, 16 Հոկտեմբեր

Ռուպլի	Ֆր. —	—
Բուսէլի երկաթուղի	» 125	50
Անատ. երկթ. պարտատոմսեր	» 102	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	» 20	230

ՊՐԻՍԷԼ, 16 Հոկտեմբեր

Օսմ. Գոնս. սէրի Դ.	22	12
Բուսէլի երկաթուղի	129	25

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.— 1903 սեպտ. 1/14ին Օսմ. կայս. կառավարութեան եւ Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդին միջեւ գոյացած համաձայնութեան վրայ, որ վաւերացած է 1321 Ճէմազիւլ ախիր 18 (28 Օգոստ./10 սեպտ. 1903) թուակիր կայս. Իրատէով, b. c. եւ d. Սեռիներու փոփոխեալ պարտքի արժէթուղթերը 1/14 սեպտ. 1903 թուականէն սկսեալ կը դադրին տոկոս բերել, եւ պիտի փոխուին Օսմ. Կայսրութեան Փոխոխեալ Միացեալ պարտքի պարտատոմսերուն հետ, այն պայմաններուն համեմատ որոնք ծանուցուած են 1299 մուհարրէմ 28ի (8/20 դեկտ. 1881) կայս. հրովարտակի յաւելուածին մէջ։ Այսինքն։

B Սէռիի 100 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով թուղթին փոխարէն պիտի տրուի 70 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով Միացեալ պարտատոմսեր։

C Սէռիի 100 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով թուղթի փոխարէն՝ 42 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով Միացեալ պարտատոմսեր։

D Սէռիի 100 անգլ. ոսկի անուանական արժէքով թուղթի փոխարէն՝ 37½ անգլ. ոսկի անուանական արժէքով Միացեալ պարտատոմսեր։

Այս փոխանակութիւնը պիտի կատարուի Կ. Պոլսոյ, Բարիզի, Լոնտոնի, Վիեննայի, Պէրլինի, Ֆրանքֆորթի (Մայնի վրայ), Հռոմի, Պրիւսէլի, Անվէրսի եւ Ամսթերտամի մէջ։

Մինչեւ Փոխոխեալ Միացեալ Պարտքերուն վերջնական արժէթուղթերու պատրաստուիլը, արժեւէրները պիտի կրնան b. c. եւ d. սէռիներու հին արժէթուղթերը փոխել առանց օ եւ է ծախքի առժամեայ պարտաթուղթերու հետ, որոնք յետոյ պիտի փոխուին վերջնական արժէթուղթերու հետ, զարձեալ առանց ծախքի։

Միացեալ Փոխոխեալ Պարտքերու առժամեայ եւ վերջնական արժէթուղթերը (Titres provisoires et difinitifs de la Dette Convertie Unifiée) պիտի յանձնուին, մէկ եւ հինգ պարտատոմսերու բաժնուած։ Իրենց առաջին կրտրոնին պայմանաժամն է 1/14 մարտ 1904։ Նոր պարտատոմսերը պիտի կրեն դրոշմաթուղթը այն երկրին ուր կը յանձնուին, պայմանաւ որ իւրաքան

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 ֆրանկ

Ապտնովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն։

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՀԱՆՐԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԻՐ ԷՔԻ ԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով դերազանց է Նիւրպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագիզ Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատանքը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ատամոքի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հաղի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուներու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 6—80

Լ'ԻԻՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԻՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Գլխաւոր վարչութիւն Բարիզ,
Բէլէքիէ փողոց Թիւ 8 և 10
—o—
Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վոյվոտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Բաֆաէլ Լիսոնէ։

ՖՐԷՆ. ԼԷՍԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելեան միջեւ բանող օգ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլամիա	3500
Եռէնիան	10500	Եմբրէզիզ	3500
Փէսորիան	10500	Արդէն	3500
Լանքաստրիան	9000	Ալեքսիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գլասկոիան	8000	Ազիէնան	2500
Ջորջիան	8000	Անատոլուիան	2500
Սաքսոնիան	8000	Նիլտարիզ	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Տալէնիան	3700	Մինեռ	900
Վալենիան	3700	Օքսրոզ	800
Ֆլոմինիան	3700	Լիսոլ	80
Նապիան	3500		

Ապրանքի տէրերն կը խնդրուի ինքնապարտանքն այլուր փոխադրելու եկամ Ղալաթիոյ մաքսատանը հանելու համար։ Գրենք հրահանգը ղրկել շրջենուին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեցէք.
ԼԷՍԼԻ ԼԱՆՏՆԷՆ
Ղալաթիա, քարտէրն վրա մաքսատան հին տեղը
600

ԲՈԼՈՐ ԵՐԱԽՏՑՔ ՍԿԱՏԵՑ ԿԸ ՀԱՆԵՆ

Ընթիկայ որոշեալ ժամանակի մը մէջ տեղի կունենայ, սակայն անոնցմէ շատերը՝ սաստիկ ցաւոք և անհանգստութեամբ կը հանեն։ Ուստի պէտք է տրուիլ մանուկներուն,

SCOTT'S EMULSION

որոնք ակայ հանած ատենին՝ բոլոր ցաւերէ և տագնապներէ զանոնք կը փրկէ։

ԸՍԿՕԹԻ ԲԵՂԵՐՈՒԹԻՒՆ

տղայական վիշտերու համար՝ շատ կարեւոր տղայական դեղ մըն է. անոնց կատարեալ առողջութիւն կուտայ և զանոնք նոյն վիճակի մէջ կը պահէ։ Ամոլ Ձեր զաւակները առողջ և զօրաւոր մեծնան շնորհիւ

ԸՍԿՕԹԻ ԲԵՂԵՐՈՒԹԻՒՆ։

Բոլոր դեղատուներէն և դեղագործներէն կը գնեն։

Շիշերու վրայ ասոր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

24

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՈՑԻ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՈՂ ՄԻՏԻ

Անշքաս. կը ջնջէ տոքէնը, փլատիրը, ներբլոռները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարորոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անգուտ և սուրիշ դեղերու հետեւանքն սանդալները։
Անոնց քաջալերեցէք Միտի անունը կը կրէ։
Ամէն դեղարաններ

A.

Գլուխի պահէք ձեր գլխոցին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

Ձեռ. 584

Ces les FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՉԿԱՐԴԱՑԱՆ ՄԻ' ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաց աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ան անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեսական ակարութիւնը կ'նեղաքակուի։ Արիւնը կը ակարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կարտի ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը արագի և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօ տալու համար, բժիշկներ նոր հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմագէտներէն Գիլհոն՝ O վօ Լեսիթին Գիլեոն անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրայարմարութիւն կուտայ։ Անոնք որ թոքերը ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, առնոնք որ պեղծութիւններու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ O վօ Լեսիթին Գիլեոն Ovo-Lécithine Billon առնեն։ O վօ լեսիթին Գիլեոնը որ ամէնէն ադդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու ցանով։

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի, Ֆորսոյի, Միջերիզակաճի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգնաշարժ։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամմէզ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպրը	3000	Ծաւրբա	2250
Գիանոդուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆնոս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարգիանիս	2500	Գիլէա	1500

Դիմել առ Թ. Վ. ՈՒՐԹՈՒՆ և ԸՆԿ.
Ռեթիրոյ խան
ՅԷՅՄԱ ՄԱՆ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերպուլ.

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՑ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, ԲԵՂԵՐՍԲՈՒՐԿ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ. ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյգ խորտակուելն ի դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Իր լիազօրութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած դրամը	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութիւնը համար դիմել
Կո Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ղալաթան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Էսկի Կէմրիկ խան, Քարափին փրայ։
Յնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՍ 524

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՏՆՕՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՆԻ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Ֆր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Ֆր. Տարային ճիւղ 15,264,915 Ֆր.
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ԲՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Հաճօրլու խան, 52—56.
Լիազօր ներկայացուցիչ
745 Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ
Նպաստ.—Դաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐ

Ընդմէջ Հալի Կ. Պոլսոյ եւ Սմիւռնայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Գոզո	1011	Մարմ.	724	Բօգարիս	186
Ալէքթ	3607	Գօնկս	2906	Գրատս	1625	Մարէնկս	2273	Մարֆս	1113
Անճէլս	1541	Գարսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ֆիրթս	1735
Արիոսզս	2271	Ֆիւս	4811	Հիտալիս	1581	Միրատս	3657	Միլվիս	1193
Գասանս	1822	Ֆոմինս	937	Հինսու	3720	Միլս	1057	Մէէրս	1206
Գորոտինս	1264	Ֆուրս	2383	Հօրատնս	3600	Մանդիպէլլս	1735	Թասս	1328
Գրալս	1076	Ֆրարս	1713	Հուսիպէլ	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ռիքլոզն	1346
Գրինս	841	Ֆինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Գրիֆալս	4431	Ֆարս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Գէլրս	1671	Ֆլոորատս	1520	Քիւնս	1080	Օնեարիս	4036	Թորրիս	487
Գալիրս	1837	Ֆրազս	1841	Քլէս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1229
Գիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վէյմարս	2296
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4532	Լէրանդս	2272	Բինսլաս	1663	Տէտս	1850
Գլիս	2697	Գանլիէս	3060	Լիվիրնս	1643	Բօլլս	1813	Զէրս	1200
Գոլրեատս	4235	Գիրանս	1243	Լօրենցս	3191	Բսմէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են։
Սանֆօ չոգենաւը։ Նաւապետ Հօ ընքարը։
Հօրատիս չոգենաւը, Նաւապետ Բրօֆիթ։
Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին։
Մորոէֆս չոգենաւը, Նաւապետ Պօրտհոլ։
Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԻՐՍՕՆ
Թիւ 22—24 Քեուլեր Մէյլէք խան Ղալաթիա 277

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարարան երթեւեկութիւնքն.
Յուլիս
Գշ. 30/13 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առաւ.
Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Պոլս, Թարապուլուս-Շամ, Գերուզ, Նէմս, Հոր-Սուրիա, Ալեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Ծշ. 2/15 Օտէսա ժամը 10ին առաւ.
Շբ. 4/17 Մարսիլիա, Իզմիր, Հիրէ, Ալեքսանդրիա ժամ. 10ին առաւ.
Օտէսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԻԱՅ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՕՍԱՐՈՒԱԾ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐ
Հոկտ. 19ին Անգղոյի Ա.հա. եկեղ.
» 20ին Սիրոսի, Մարսիլիա,
» 26ին Միկերէի, Պաթում,
» 23ին Լիմէ, Անվերսէն,
» 25ին Գրապան Անվերսէն։
ՄԵԿՆՈՒԹԵՐ
Հոկտ. 19ին Անգղոյի, ուղ. Մարսիլիա,
» 21ին Սիրոսի, Սմիրնա, Տրապիզոն, Պաթում և Նովոռոսիսկ,
» 27ին Միկերէի, ուղ. Մարսիլիա
» Լիմէ կապց Իպրահիմ.
» Գրապան Մարիտ.բոլ.
Տեսնել սեղանի Բարքի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ.ուղ. 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոք Հանէ Գալատայի վրայ։ 516 Թ. ԲԷՐՈՒ

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ՀՅՆԵՐՍԻԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Կիլտոնիա	18900	Սիլվանիա	7538
Յարսոնիա	18900	Քանարիզ	4341
Լուքանիա	12950	Վէրոն	3229
Լամանիա	12950	Բալտիա	2945
Դալմատիա	8845	Թրէնտ	2936
Ումարիա	8128	Սիրիա	2835
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2852
Սերվիա	7392	Ալէքսը	2181
Ալբանի	7269	Էնբրոսի	1641

Սիրիա չգծեմ, նաւապետ Հիր ու Լիվերբուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 24ին ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ ՀՈԼՄ և ՍՈՒԹԷՐ
Jely et Seager
Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8 Գալատա. Գրասենեակ Սուլթանիա փողոց։ 256

Աբոնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՖՈՐԹՈՒՆԻ ՏԻՊ ՊՈՒԱՍՈՆ

ԿՏՐՈՒԱԾ ՁԵՌՔԸ

ԱՆՄԵՌՈՒԿՆԵՐՈՒ ՓՈՒՆՋԸ

Զ

—Լեկատոր։ Կը բաւէ Օկիւսթ պոռալ... վաղելով պիտի հասնիմ... Օկիւսթ իմ անունս է։ Եւ եթէ կռիւ ծագի, ձեզի ցոյց պիտի տամ թէ ձախլիկ մը չեմ բնաւ։ Այս բռունցքով շատ գործ տեսած եմ Սէն-Բլուի վերջին ասնավաճառին մէջ։

Օկիւսթ պարծենալու պէտք չունէր, որովհետեւ կայտառ մարդու մը երեւոյթը ունէր. կառապանին խօսքերը հաճոյ թուեցան Մաքսիմի, որ անկարելի բան մը չէր նկատեր տիկին Սէրժանի առպեռներուն հետ կռիւի բռնուելը։

Հանդիսատեսը դռնապանը, Պիտար, կռիւի բռնուելու պարագային, մեծ օգնութիւն մը չէր կրնար ընել։

—Լա՛ւ, ըսաւ Մաքսիմ, պիտի կանչեմ ձեզ, եթէ օգնութեան հանիք, այդ երկու անչանները վախ չպիտի պատճառեն ինծի։ Շնորհակալ եմ. ընդհատ... կամ վաղը... ատիկա կախում պիտի ունենայ անցած դարձածէն։

Օկիւսթ գոհ մնացած ցոյց տրուած գոհունակութենէն, վեր չարժում մը ըրաւ, որ կը նշանակէր. ապանով եղէք, ես հոս եմ։

Մաքսիմ այսպէս ապահովելով իր հաւատի կողմը, դարանակալ եղաւ։

Դռնապանը կը սպասէր։ Շատ փութկոտութեամբ բացաւ դուռը եւ կարծեց որ Մաքսիմի հետաղօտութեան արդիւնքը պիտի իմանար։

—Պարոնը գո՞հ է, նոր բան մը գըտա՞ւ։

—Մարդը պուլվար Մալէրպէն կծիկը դրաւ, ու հիմա հեռուն կը դնուի։ Բայց ալ աւելի վստահ եմ թէ նորէն հոս պիտի դառնայ։

—Օ՜հ, լոյսի պէս պայծառ է ատիկա։ Առանց ոնոր՝ սեղան չպիտի նստին։ Տան ամէն կողմերը լուսաւորուած են, սակայն շարժում չկայ։ Ասիկա ապացոյց մըն է թէ կը սպասեն անոր։

—Իմ բացակայութեանս՝ մարդ չեկաւ հոս։

—Ներեցէք։ Վերջին երկու վարձակալները, որոնք դուրս ելած էին, տուն դարձան... երրորդ յարկը բնակող երկու պաշտօնեաներ։ Պարոնը չէ հանդիպած անոնց, որովհետեւ Վիլիէ պողոտային կողմէն եկած են։ Քարտիէ փողոցի արձարանի մը մէջ կ'անցընեն ամէն իրիկուն։ Անանցմէ մէկը ինծի հարցուց թէ ինչպէս կ'ելլար որ դիմացի տունը լուսաւորուած էր եւ թէ Բրազիլացին պարահանդէս մը տալու հաճար էր որ վերադարձած էր։ Ա՜հ, երբ ամէն մարդ իմանայ թէ լքուած տան մէջ բաղմութիւն կայ եւ մեծ ուրախութիւն կը տիրէ, թաղին մէջ ամենուն բերանը պիտի բացուի... ի վերջոյ ասիկանութեան քմահաճէրն ալ պիտի միջամտէ։

—Ձեմ կարծեր։ Դիմացի տան մարդիկը իրաւունք ունին ուզածնուն պէս զուարճանալու. նեռ արդիւնած չէ քանը վատել։ Միայն թէ ես ալ իրաւունք ունիմ դիտելու եւ բան իմանալու։ Այս պահուս օթէլին մէջ բնակուած է եւ աղէկ բնակած։ Սակէ չատ լաւ կը նըշմարուին մանող ելլողները։ Ու չեկ պեխերով մարդը հոն չէ, որպէս զի տան դուռը գոցէ ներկայացողներուն երեսին։ Եթէ այս իրիկուն բան մը երեւան չեռնեմ, վաղը պիտի յաջողիմ։

—Լսել է ընդհատ պարոնը տեսնելու բարեբաղդութիւնը պիտի ունենամ։

—Ապահովաբար, եւ պիտի խնդրեմ որ օգնէք ինծի, հարկ եղածը ընելու համար։ Ոստիկանութեան քմահաճէրը ինչ ընեմ. կը նախընտրեմ ձեզի դիմել, որ այնքան լաւ դիրք մը ունիք, ամէն ի՛նչ տեսնելու եւ դիտելու համար։

—Պարոնը մեծ պատիւ կ'ընծայէ ինծի, եւ իրաւունք ալ ունի. վաղը առաւօտուն իսկ պիտի կրնամ շատ բան հաղորդել իրեն... որովհետեւ կանուխ կ'ելլեմ, լաւ աչքեր ունիմ եւ լեղուս բերնիս մէջ կը դառնայ։

—Լռութիւն, ըսաւ Մաքսիմ մեղմաձայն։ Մարդ մը կը տեսնեմ որ փողոցին մէջելն կը յառաջանայ։

—Ես երկու հատ կը տեսնեմ, մըրմընջեց դռնապանը։

—Իսկ ես հիմա երեք հատ։

—Արդարեւ. իրարու հետ կը քալեն անոնք... իրարմէ երեք քայլ հեռաւորութեամբ։ Ի՞նչ ընելու կուգան հոս, ո՞վ են այդ մարդիկը։

—Անցորդներ են թերեւս։

—Երբեք։ Պատերուն տակէն կը քալեն եւ ամէն վայրկեան կանգ կ'առնեն, չորս կողմերնին դիտելու եւ մարիկ ընելու համար։ Կարծես թէ պահականութեան զօրքեր են։

—Մնաց որ հաւանական է... ատկայն։

—Պարոնը չի՛ կարծեր որ Ամպիկիւի դրամներուն կը նմանի ատիկա։ Ժամանակին տեսած եմ այսպիսի տեսակ մը... Երրորդ արտաքուածին մէջ երեք-չորս հոգի ներս կը մտնէին, ոտքերնուն ծայրին վրայ կոխելով... ամենքն ալ լրտես... ու նուագախումբն ալ կը նուագէր մեղմաձայն։

—Տեսէք դրան երկու կողմը կը շարուին։

—Ճիշդ տեսային մէջ գտնուած տասարանին պէս։ Կարծես թէ Նէլի աշտարակին մէջ խրախճանութիւն ընող ուսանողները ձեռք անցընելու կուգան։

—Միայն թէ մեզ չտեսանեն։

—Տեսնելու վտանգ չկայ. մարած եմ լամբարը։ Բայց... պարոնը չի՞ լսեր կառքի մը աղմուկը։

—Այո՛... Մալէրպ պուլվարէն հասնող կառքի մը աղմուկը... կամաց կը յառաջանայ փողոց մտնելուն պէս... Աղմուկը կը մօտենայ։

—Ի՞նչ կ'ըսեմ։ Ոստիկանութեան քմուէրն է որ կառքով կուգայ։ Ա՜հ, աղէկ պիտի զուարճանանք։ Ծակը պիտի նետեն բոլոր այդ թշուառականները։ Ինչ գործ է ասիկա, Ատուած իմ։ Թերթերուն մէջ պիտի հրատարակուի։

—Կը սխալիք Պարզ կառք մը չէ։ Բայց այդքան մի չաղակրատէք։ Խելքս գլխէս կը տանիք, ու ես ուշադրութեան պէտք ունիմ։

Այն տեսարանը՝ որուն հանդիսատես կ'ըլլար Մաքսիմ, արդարեւ արժանի էր դիտուելու։

Այն երեք մարդիկը՝ որոնք իրարու հետեւ յառաջացած էին, բնակարանին շուրջը դիրք բռնած էին. անոնց մէջն յառաջացող կառք մը կանգ առաւ դրան առջեւ. լայն ու բարձր պէրիին մէն երկու ալուոր ձիերով՝ դուրս կը վազէր շնորհքով հագուած մարդ մը։

Այդ կառքը խորհրդաւոր երեւոյթ մը ունէր։ Ծառայ չկար կառքին եռաւոր փայտէ փեղկեր կային ապակիներու տեղ։

Դրան մօտ գտնուող օդային կռի կասուցի մը մը լոյսին տակ Մաքսիմ տեսաւ մարդ մը, որ միւս երեքին կը նմաներ։

Այդ մարդը գնաց դրան զանգակը հնչեցուց, որ իսկոյն բացուեցաւ։ Ծառայ մը, հաւանաբար այն որ առաջնորդած էր Պորիսովը՝ դուրս ելած միջոցին, սեմին վրայ երեւցաւ։

Կարճ խօսակցութենէ մը յետոյ, ծառան բան մը ըսաւ կառապանին եւ գլուխը խոթեց կառքին ներս։

Կառքին մէջ գտնուողները դուրս ելան, եւ Մաքսիմ մեծ դժուարութեամբ զսպեց զարմացումի ճիչ մը։

(Շարունակելի)